

El gronxador

Àlex Castro Pizarro

Introducció / Clàudia Serra

TEATRE
bromera

Premi Ciutat d'Alcoi de Teatre Pep Cortès

PERSONATGES

GERARD, trenta-tres anys, funcionari de l'Ajuntament

CARME, senyora que passa dels setanta anys i que viu
en una casa vella

L'únic element escenogràfic imprescindible seria,
potser, un gronxador.

/ Indica que la rèplica següent talla immediatament
el que s'està dient.

(...) Indica una rèplica o reacció, verbal o no. Potser
una mirada, un sospir, una ganyota, un gest. Tal volta
un silenci.

* Indica que hi ha un canvi d'espai i/o de temps,
no necessàriament físics.

GERARD. Sí, he decidit prescindir de l'advocat i actuaré en defensa de mi mateix. (...) No ho concebo de cap altra manera. (...) La raó és molt simple: el meu advocat em va dir que podríem trobar la manera de reduir la pena de presó, o fins i tot evitar-la, al·legant trastorn mental o eximint-me de qualsevol responsabilitat pel fet de no estar sobri quan/ (...) Aviam, si es pensen que soc boig estan molt equivocats: soc perfectament conscient que em poden fotre a la gargola, però és que jo no vull formar part de tota aquesta pantomima. (...) Miri, no sé si és que vostè és molt ingenu o si potser ho fa veure perquè la seva audiència no se senti ingènua, però la resposta és evident. La justícia ja està feta, la justícia real ha estat aplicada. Tot això d'ara és només un joc, una ficció, un teatret perquè les persones com vostè es pensin que això de la justícia és una cosa seriosa. (...) Mirin, tot és més fàcil que no pas es pensen: jo no puc ser jutjat. No he de ser jutjat, vaja. És un contrasentit. (...) No ens estem entenent. Deixem-ho aquí. Gràcies, bona tarda.

*

GERARD. És un sopar com un de tants altres. Ens coneixem de fa força temps, des que estudiàvem a la

facultat, i fins ara, que tots tenim, si fa no fa, uns trenta-tres anys. Ens trobem de tant en tant, posem que cada tres mesos. Som quatre, ens veiem quatre cops l'any, i cada vegada a casa d'algú diferent. Procurem estar sols, sense parelles ni criatures. No és el meu cas: no tinc ni una cosa ni l'altra, però n'hi ha un parell que sí. L'altre només té parella. *Només*, ja m'enteneu. Vull dir que no té criatures, ja està. I això, que preparem un bon sopar i l'acompanyem, és clar, d'un bon vi. Bé, d'uns bons vins. A mi m'agrada molt, el vi, i més si és amb bona companyia, com és el cas. I avui en bec molt. Potser me n'he fotut un parell o tres d'ampolles, jo sol, anar xerrant i anar rient. O quatre. Passa tan bé que vas bevent i bevent i no te n'adones fins que t'aixeques per anar al lavabo o per anar a treure'n una altra de la nevera i tot et fa voltes. Aleshores torno a seure, perquè no voldria carregar-me un gerro o fer caure un quadre. Som a casa d'en Jordi, aquest és el que *només* té parella, i la xiqueta és molt presumida i molt pulcra, i té una casa de revista, així que això, que m'estimo més no arriscar-me a fer caure res. El sopar molt bé, normal, com sempre. Estem bé. Riem i bevem. O bevem i riem. Ja veieu que no ha canviat gaire cosa d'ençà que ens vam graduar i que compartíem pis i... totes aquestes coses. I sí, aquell dia m'emborratxo molt. Però quan dic molt, vull dir molt. Moltíssim. En Jordi em diu que em puc quedar a casa seva, que no hi té cap problema, que tenen una habitació de con-

vidats/ però jo insisteixo que no, que no pateixi per mi, que no pateixin per mi, perquè els altres fins i tot em volen acompanyar a casa. I no, jo els dic que no, que els ho agraeixo molt però que no, que m'estimo més anar a fer un passeig, i que tinc coses a fer. I es veu que sí, que vaig dir això, que tenia «coses a fer». I potser en aquell moment, quan ho vaig dir, realment ja n'estava convençut.

*

CARME. Les coses ja no són com abans. Jo era alegre, divertida... Fins i tot reia! Tots m'estimaven i jo me'ls estimava a tots. Amb els seus defectes, és clar, i amb els meus: els nostres defectes. Però eren nostres, i només nosaltres els jutjàvem. No teníem gaires calés i, vaja, jo ara tampoc no és que en tingui masses, que diguéssim... L'únic que sempre he tingut ha estat això: la casa i el jardinet amb el gronxador. Hi jugaven totes les criatures de per aquí el barri, no havien ni de demanar permís per passar cap al jardí. Les portes, aquí, sempre eren obertes, i no ens preocupava gens que ens poguessin prendre res. Cap de nosaltres no hem tingut mai gaire cosa i, a més, ja se sap que a casa no es roba: en tot cas te'n vas a robar a fora. (*Silenci.*) M'agrada... M'agradava molt, el gronxador, perquè portava alegria a casa. Ja llavontes tampoc no és que en tingués gaire, d'alegria, però almenys tenia qui alegrar-me, o si més no algú per qui estar alegre,

per qui fer-ho veure. (*Silenci.*) El va fer en Juanjo, el meu home, al cel sia. És un gronxador molt rudimentari, ja ho veieu: dues cordes (gruixudes, això sí) i una fusta. La fusta va aguantant perquè cada any li passo una mica de vernís, i la corda... Collons, la corda era *bona bona*. Ja no se'n fan, d'aquestes. Fet i fet, ja no es fan les coses com abans. Només ha calgut canviar-la un cop, i mira si em va costar que vaig prendre mal! Encara tinc guardada en algun calaix la radiografia de la fractura que em vaig fer al braç quan vaig caure enfilant-me per l'arbre. Com vaig xisclar, mare de Déu! Hauria d'haver demanat ajuda abans, és clar, per canviar la corda, em van dir; però és que a mi em costa molt, demanar ajuda. Jo vaig fent la meva, de mica en mica, i si un dia no acabo una feina, doncs l'acabo l'endemà. No tinc pressa. No em mireu així: ja us arribarà, ja, el dia en què no tindreu cap pressa. (*Silenci.*) Ara el pati està ben tancat, i el gronxador, mira, encara hi és, però no el deixo fer servir a ningú. La gent ja no té cap respecte per res, salten la tanca com si fossin el gat. El gat es diu Miu. Vaja, no ho sé, si se'n diu, perquè no parla gaire, però jo un dia l'hi vaig demanar i va fer miiiiiiu, i au, batejat! (*Silenci.*) Les vistes són bones, sí; alguns diuen que les millors de la ciutat. Quan es van construir aquestes cases no ho deien pas, que eren bones, perquè només es fixaven del pati cap a dins. Sempre ens han mirat per sobre, i jo sempre feia broma amb la veïna i li deia que com podia ser que ens miressin per sobre, si nosaltres vivim

més amunt que ells! I això ens consolava una mica, tu: una mica de riure aquí i una mica de riure allà, i ja ho veies tot d'un altre color. No necessitàvem gaire, ja us ho he dit. (*Silenci.*) Aquí va néixer el meu fill, sí. Aquí me'l va fer, també, el meu senyor marit. I aquí davant, al carrer, ens vam aplegar tots per celebrar la seva arribada. Tot ha estat aquí: tot hi ha crescut i s'hi ha enfonsat. I això deu ser bo i també dolent, suposo. Tota la meua vida es redueix a això, a aquí: una casa blava, un jardinet, un gronxador i un carrer. (*Silenci.*)

*

GERARD. «Per què?», em demana el jutge amb insistència. Quina pregunta tan absurda. Així que només es tracta d'això, oi? De comprensió. De comprendre el què? I de fer què, quan s'hagi comprès? Que potser vostès no comprenen moltes coses que els són indiferents? Que potser vostès no identifiquen i comprenen fenòmens que toleren amb resignació? Tot ho hem de reduir a això, a aquest signe de puntuació, a la interrogació? Tot plegat és un interrogatori constant on mai no hi ha respostes ni afirmacions, on no hi ha res que ens porti a cap certesa o efecte. Excepte al final. «Per què?», em demana el jutge amb insistència. Les primeres preguntes són retòriques i no ens les fem, sinó que ens les fan: «Qui és el nen més maco d'aquesta casa?», «Que té gana, el meu nen?», «Ui, que t'has fet caca?». Després es produeix un intercanvi de papers

i els nens fan preguntes als pares ja no retòriques, sinó genuïnament curioses: «Per què és blau, el cel?», «I si no deixés de ploure, què passaria?». Però, pobres criatures innocents, ens fem una mica més grans i les nostres preguntes esdevenen existencials, ens oblidem de la pluja i del cel blau i ens demanem per què hi ha cel, per què nosaltres som a sota seu i, en definitiva, per què hi som, sigui a sota, a dalt o al costat. «Per què?», em demana el jutge amb insistència. I llavors arriba la vellesa, aiguabarreig de totes les edats i les seves preguntes, una síntesi d'aquesta vida nostra, perquè uns vells es caguen, uns altres obliden què fan aquí, i alguns, desitjosos d'un final, es demanen quan es moriran. I disculpin el tòpic i l'obvietat, però aquesta és la darrera i única certesa: la mort. La confirmació. El judici final. «Per què?», em demana el jutge amb insistència. Jo el que buscava era aquesta certesa: la resposta a totes les preguntes, el judici final, la justícia, un judici real. Així que aquí té la meva resposta, senyor jutge. I no sabia que les meves respostes, com algunes preguntes, canviarien quan m'ho tornés a demanar. Ingenu, valent fill de puta. El jutge. I ell.

*

GERARD. Gerard, em dic Gerard.

CARME. Doncs moltes gràcies, Gerard. Vol que li porti un got d'aigua? O un got de vi? Cervesa? No sé si en tinc, hauria de mirar-ho/

GERARD. Res, res, sisplau. Soc aquí per servir-la.

CARME. Per servir-me? Vol dir que em porta un contracte? O que ve de l'Ajuntament?

GERARD. Em penso que sí.

CARME. Doncs no m'ha de servir en res, senyoret Gerard.

Ja veig que m'he precipitat convidant-lo a passar...

Sempre m'equivoco, sempre confio, no n'aprendré mai. Li he de demanar que marxi, sisplau. No per això li deixo d'estar agraïda pel que ha fet abans per mi...

De debò, moltes gràcies, però ara hauria de marxar.

GERARD. Em sap greu, senyora, i no m'ha de donar les gràcies, ja li he dit que soc aquí per servir-la. Podem parlar-ne a fora, a la porta: jo al carrer i vostè des de dins. Sigui com vulgui, jo l'hi he de dir. Si no, després vostè em diu que no i jo li trasllado a l'alcalde la seva negativa, i quedem entesos.

CARME. Què vol?

GERARD. És una oferta. L'Ajuntament vol comprar-li la casa, reformar-la i convertir-la en un punt d'interès turístic accessible, obert a tothom. Així almenys no se la quedarien els altres.

CARME. Així que ara sortim amb això?

GERARD. Em penso que sí.

CARME. I, senyoret Gerard, tot això, a vostè, què li sembla?

GERARD. Sincerament?

CARME. Em pensava que fins ara parlàvem sincerament.

GERARD. Doncs sincerament em sembla una merda d'oferta.

CARME. Ja.

GERARD. I, bé, doncs... que puc fer res més per vostè?

CARME. Sí, esperi.

GERARD. Vostè dirà.

CARME. Per què m'ha ajudat, ara fa un moment?

GERARD. Perquè aquest pati encara és seu, i ningú no té dret a entrar-hi.

(Silenci.)

CARME. Li agrada el que fa?

GERARD. Depèn del dia. Això que em toca fer avui, sincerament, no.

CARME. Sincerament.

GERARD. Sincerament.

(Silenci.)

CARME. Ha dit que el pati encara és meu.

GERARD. Sí.

CARME. Està molt segur que me'l prendran.

GERARD. Em penso que sí.

CARME. Sí que pensen coses, noi.

GERARD. Sí. Moltes.

(Silenci.)

GERARD. Veurà... Se suposa que no n'hi hauria de dir res, però em sabia greu que s'ho trobés de sorpresa...

(Pausa.) La faran fora d'aquí. Estan preparant un informe que diu que l'estructura de la casa és feble, que hi ha perill que s'enfonsi, i que per tant l'hauran d'enderrocar abans ningú no prengui mal.

CARME. Això de l'estructura és mentida.

GERARD. Em penso que sí.

(Silenci.)

CARME. I tot això... Així de fàcil? Amb tanta impunitat?

GERARD. Que encara no sap que els diners tenen una qualitat detergent?

(Silenci.)

CARME. M'ajudarà?

GERARD. Sí.

CARME. Com?

(Silenci llarg en què alguna cosa canvia i passen a tutejar-se.)

GERARD. Primer vull que m'expliquis una cosa.

CARME. (...) Digues.

GERARD. Hi ha alguna cosa que proves de dir-me de diferents maneres. Una cosa trista. Una cosa tan trista que no me la pots dir de la manera més senzilla.

(Silenci llarg.)